Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237, 4-0807
УНО.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 218. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 11-го ЛИСТОПАДА 1954. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 11, 1954. No. 218. VOL. LXI

АМЕРИКАНСЬКІ БОМБОВИКИ МАТИМУТЬ БОЙОВУ ОХОРОНУ — КАЖЕ ДОЛЛЕС

ДОЛЛЕС ЗАЯВИВ, ЩО ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА ЗДА НЕ ПЕРЕДБАЧАЄ ЗАПОБІЖНОЇ ВІЙНИ; БЕЗПЕКА КРАЇНИ НЕ ДОЗВОЛЯЄ ВИЯВИТИ ДОКУМЕНТИ ПРО ДЕЙВІСА

Вашингтон. — Державний секретар Джан Фостер Доллес відповів на своїй пресові конференції і заявив журналістам, що ЗДА обмірковують пляни, згідно з якими американські літаки на Далекому Сході мали б літати під охороною бойових літаків, коли б їм доводилося бути недалеко від комуністичного кордону. Таке зарядження мало б запобігти тому, щоб не повторилися випадки, які трапилися минулої неділі, коли совєтські нищильники зстрілили американський бомбовик, який летів над японською територією. Доллес заявив, що немає навіть мови про те, щоб ЗДА думали про превентивну війну проти Росії. Державний секретар гостро виступав проти СССР за знищення американського літака та заявив, що Совєти написали неправду в своїй ноті-відповіді на скаргу ЗДА, але він одночасно твердив, що на його думку, Совєти не задумують тепер починати війну. Доллес сказав, що ЗДА хочуть передати справу знищеного американського бомбовика на вирішення до Об'єднаних Націй, або до Міжнародного Суду. Уряд ЗДА вже вислав ноту до СССР, в якій домагається „морального і матеріального відшкодування" за знищений бомбовик В-29 та за втрату життя американського летуна. Доллес говорив після того, як деякі сенатори гостриими словами осудили новий совєтський напад на американський бомбовик. Сенатор Стайлес Бріджес домагався, щоб уряд ЗДА видав наказ стріляти до совєтських напасників. Сенатори Вільям Ф. Новленд і Бріджес гостро атакували американського амбасадора в Москві Чарлза Е. Болена за те, що після випадку на Далекому Сході взяв участь у прийнятті на Кремлі. Державний секретар Доллес боронив Болена, кажучи, що він тільки на кількa минут перед початком прийняття дістав повідомлення про знищення американського бомбовика, і не мав часу докладно простудіювати це повідомлення та відкликати свою участь у прийнятті з приводу роковин комуністичної революції. Доллес заявив, що американські літаки вже мають наказ стріляти до напасників, і командант знищеного бомбовика дістав нагану за те, що не поступив згідно з наказом. Доллес звернув увагу на те, що новий комуністичний напад на американський бомбовик відбувся саме тоді, коли в ЗДА перебуває японський прем'єр Шіґеру Іошіда. Державний секретар не думає, що атака на бомбовик мала зв'язок із побутом Іошіди в ЗДА, хоч і признав, що Совєти всіми засобами стараються відбирати від ЗДА союзників. Справу бойових конвоїв для американських бомбовиків на Далекому Сході розглядає команда летунських сил разом із Об'єднаними Шефами Штабів. Доллес відповідав також на запити про звільнення фахового дипломата Джана Петона Дейвіса і заявив, що державний інтерес не дозволяє на оголошення всіх документів у цій справі, а оголошувати тільки частину цих документів було б несправедливо.

Держ. секр. Джан Ф. Доллес під час останньої пресової конференції

Пірсон теж вірить в „мирне співіснування"

Дітройт, Міч. — Канадійський міністер закордонних справ, бувший голова Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, Лестер Б. Пірсон, промовляючи на зборах Економічного Клюбу в Дітройті, заявив, що останні потягнення СССР свідчать про те, що комуністи в теперішньому часі не хочуть збройного конфлікту з вільним світом. „Захід мусить бути дуже обережний у своїй політиці щодо комуністичних країн, і не сміє ані попасти в дефетизм, ані дозволити на те, щоб комуністи його спровокували на війну," — сказав Пірсон. — Канадійський міністер гадає, що совєтська відповідь на пропозицію про переговори в справі світового замирення — це знак, що Совєти бажають мирно розв'язати світове напруження.

Мендес-Франс дістав вотум довір'я

Париж. — Французький прем'єр Мендес - Франс осягнув нову перемогу, діставши вотум довір'я 320 голосами проти 207 серед дебат над бюджетом. Фінансова комісія парляменту, яка піддержувала домагання французьких службовиків пошти й телеграфу щодо підвищки платень чого не взяв під увагу Мендес-Франс у новому державному бюджеті, заявила, що вона не може предложити ще бюджету парляментові на розгляд. Такій тактиці відтягання спротивився Мендес - Франс, зажадавши, що бюджет мусить бути предложений парляментові і парлямент мусить вислухати аргументів окремих ресортових міністрів на виправдання ресортових бюджетових позицій. Парляментарна більшість станула по стороні прем'єра проти парляментарної фінансової комісії. Рішено, що негайно пічнуться ділові дебати над державним бюджетом, а коли якась справа викликуватиме поважні різниці думок, то її відложать аж до повороту прем'єра з Вашингтону, куди він вибирається в половині листопада.

Демократи заявляють, що не допустять до затвердження умови з фірмою Діксон-Єйтс

Вашингтон. — Демократичний провід у Сенаті вислав заввагу до Комісії Атомової Енергії, щоб ця комісія залишила політику. Демократичні сенатори заявили одночасно, що вони не допустять до того, щоб Сенат затвердив умову Комісії Атомової Енергії з фірмою Діксон-Єйтс, на основі якої ця фірма мала б постачати електричну енергію до Тенесі. Демократичний провідник у Сенаті, сен. Линдон Б. Джансон заявив, що демократи будуть дбати про те, щоб Комісія Атомової Енергії працювала над тим, щоб країні забезпечити перевагу в атомовій зброї, та щоб вона не мішалася до політики. Джансон сказав, що коли демократи зорганізують більшість у новому Сенаті, то ця їхня більшість постарається про те, щоб контракт з фірмою Діксон-Єйтс „міг спокійно закінчити своє існування". Одночасно повідомляють із урядових кіл, що уряд дискутує можливість скасування умови з фірмою Діксон-Єйтс. В цьому напрямі впливають на уряд інші приватні фірми, які невдоволені з того, що одна приватна фірма дістала таке поважне урядове замовлення.

В жовтні позначилась звишка в автовій промисловості

Вашингтон. — Департамент Праці повідомив, що в жовтні цього року позначилася звишка в автовій продукції, хоч звичайно в цьому місяці вона обнижується. Внаслідок цього число робітників в автовій промисловості піднеслося на 17,000, хоч звичайно в жовтні обнижується на 50,000 осіб. Число всіх затруднених робітників у цій промисловості становило 16,036,000. Звишка в числі робітників наступила тому, що багато робітників в транспортовій промисловості перейшли до продукції авт, а на їхнє місце треба було прийняти нових робітників. В жовтні число робітників у нефармерській промисловості збільшилося на 110,000 осіб і становило 48,600,000. Але все ж таки те число ще на 1,545,000 осіб менше в порівнянні із станом з попереднього року.

Вінстон Черчил, британський прем'єр, що знову видвигнув справу „співіснування" з большевизмом.

ЧЕРЧИЛ ЗАКЛИКАЄ ДО ЗГОДИ МІЖ СХОДОМ І ЗАХОДОМ

АНГЛІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЗАЯВИВ, ЩО ВІН Є „ОПТИМІСТОМ ЩОДО СВІТОВОГО МИРУ". — ОСНОВОЮ ДЛЯ МИРУ ВВАЖАЄ СИЛУ ЗАХОДУ

Лондон. — Англійський прем'єр, 80-річний Винстон Черчил звернувся з закликом до Сходу й Заходу — „жити в приязні й мирі". Він заявив, що підставою до осягнення миру з Совєтами є „об'єднана сила" і що на якій підставі треба „переговорювати й порозумітися" з комуністичним блоком. Черчил підкреслив, що комунізм в Совєтах „є власною російською справою, як довго він (комунізм) не загрожує свободі інших народів". Зрештою, Черчил уживав вислову „Росія" на поняття СССР. Старенький англійський державний муж висловив надію, що „терпеливістю, відвагою і дійсним поступом, дійдемо котрогось дня, з Божою поміччю, до спокійнішої і приємнішої епохи". Велику промову, вдержану в філософсько-поетичному тоні, Черчил виголосив на традиційному щорічному бенкеті, що його видав лондонський лорд-майор (посадник). Її передавали всі англійські радієві і телевізійні станції. Черчил не вжив ані разу терміну „співіснування", але говорив виразно про „мир і приязнь" з державами комуністичного блоку. Він підкреслив, що комуністичний устрій і спосіб життя йому, Черчилеві, не відповідає, але це, мовляв, внутрішня совєтська справа. Він покликався на слова Ідена, що Захід осягнув тут основну базу „об'єднаної сили", на якій можна шукати порозуміння зі Сходом. Він, Черчил, назвав себе оптимістом, при чому додав, що не бачить підстави, щоб якийсь інший підхід, а не оптимізм, міг комунебудь щось допомогти. Черчил закликував до двопартійної системи в закордонній політиці Англії, при чому покликався на приклад Америки. Натякаючи на минулотижневі вибори до американського Конгресу, Черчил зазначив, що двопартійна система буде в будуччині збережена в Америці ще пильніше. Потребу миру аргументував змінами „характеру катаклізму" у винаході нової зброї. „Революція у штучній винищуванні людей" казала Англії відкликати свої війська з обширу Суецького каналу. Вся промова Черчила, як виходить з проголошеного тексту і коментарів преси, була наливана вірою, що світ може і повинен зберігати мир і „приязнь" з комуністичним світом.

Японія заклала в Москві протест

Токіо. — Японський уряд заголосив ноту протесту проти нарушення совєтськими літаками японської суверенної території у зв'язку з недільним нападом двох совєтських літаків типу МІГ на американський бомбардувальник, який совєтські машини обстріляли й запалили. Японська нота стверджує, що совєтські літаки безсумнівно загналися над японський острів Гоккайдо, на який впали потім з парашутами 10 членів залоги американського літака. А коли б навіть, як майже японська нота, дійсно американський літак опинився був над островом Габомай, то — мовляв — японський уряд пригадує, що це також японська територія. — Ця японська нота вперше заголошує претенсію до острова Габомай, що його Совєти зайняли збройною рукою зараз після другої світової війни, хоч не мали на це ніякого права, а скористали тільки з японської слабости, в слушному переконанні, що ЗДА не будуть тоді цьому протиставитися.

Атакують Етлі за його подорож до червоного Китаю

Лондон. — В англійській палаті громад відбувається велика закордонно-політична дебата, започаткована промовою міністра закордонних справ Антоні Ідена. Як найважливішу частину з його промови часописи підкреслюють уступ про Індо-Китай, в якому Іден з великою журбою говорив про будучність вільних країн, загрожених зазіханням комуністів. В ході дебати консервативні посли гостро атакували колишнього прем'єра Етлі за його подорож до комуністичного Китаю, що соціялісти, замість наступати на уряд Черчила, мусили боронитись. Консерватист Флечер закинув Етлі, що він — анахроніст і рекомендує анахронічну політику у відношенні до Китаю та вірить китайським комуністам. Він назвав теперішній комуно-китайський уряд „найгіршим агресором у світі".

Демократи дістали на 1,750,000 голосів більше як республіканці

Вашингтон. — Хоч ще не закінчено обчислення голосів у всій країні, вже тепер подають, що демократи дістали на 1,750,000 голосів більше від республіканців. З цієї демократичної більшости велика частина припадає на південні стейти, де демократи завжди мали перевагу над республіканцями. Поза Півднем ЗДА демократична більшість дуже незначна, і становить тільки 37,845 голосів. В деяких стейтах республіканці мали більшість над демократами, напр., в Вашінгтоні республіканці здобули 435,219 голосів, а демократи тільки — 335,434 голоси, в Ютаг республіканці — 146,448 голосів, а демократи — 116,113 голосів. Але на Півдні ЗДА на Флориді демократи мали 243,691 голос, а республіканці тільки — 67,970, в Алабамі демократи — 202,525, а республіканці — 79,339. В ряді інших стейтів число здобутих голосів обох партій майже таке саме, в Ню Йорку демократи здобули 2,554,185 голосів, а республіканці — 2,544,528, в Вайомінґу демократи — 54,511, а республіканці — 56,118. В цілій державі демократи здобули 21,849,811 голосів, а республіканці — 20,099,328. Ці числа будуть ще дещо змінені при кінцевому урядовому обрахуванні голосів.

Метрополітен Опера одночасно відкрила сезон в 25 містах ЗДА

Ню Йорк, Н. Й. — Метрополітен Опера 8 листопада відкрила свій сезон не тільки в своєму будинку в Ню Йорку, але й у 32 інших театрах, розсіяних по всіх містах Америки, від Атлантику до Тихого океану. Це перший раз в історії цієї опери при допомозі телевізії показували виставу з Ню Йорку по інших залях ЗДА, на які прибула публика немов би на справжню виставу. В Ню Йорку за вступ зібрано 62,438 долярів (найдорожче місце — 30 долярів), але вся імпреза мала недобір, бо заімпрезіо її проголосили, і 10,000 місць в інших містах не були обсаджені. На цій першій виставі грали уривки з чотирьох опер: „Богема", „Севільського цирульника", „Аїди" і „Пролог" із „Паяців". В Ню Йорку публика явилася в вечірніх строях, але в інших містах (Філаделфія, Шікаго, Лос Анджелес, Сан Франсіско та інших) публика йшла на цю виставу в довільних строях, немов до кіна. В Ню Йорку слухали цю виставу 3,800 осіб, а у всіх інших містах — коло 70,000 слухачів.

Ген. Коллінс прибув до Сайґону

Сайґон. — Колишній шеф штабу наземних військ ЗДА, генерал Коллінс прибув після короткої зупинки в Японії до столиці південного В'єтнаму, Сайґону, як особистий відпоручник президента Айзенгавера для виконання дуже поважної місії — вплинути на впорядкування відносин в країні і скоордиування всіх антикомуністичних сил. Місцева преса приїзд ген. Коллінса, як зворотний пункт в історії Південного В'єтнаму в дуже складній ситуації. Комуністи в Північному В'єтнамі гарячково зброяться і мають вже майже вдвоє численнішу і сильнішу армію, як мали її в дні підписання в Женеві перемир'я. Хоч члени міжнародної військової місії ніби стежать за тим, щоб з закордону не приходила зброя, транспорти зброї для індокитайських комуністів пливуть безупинно з Китаю. Водночас націоналістичний уряд в Південному В'єтнамі не має поваги, бо підривають її самі в'єтнамські старшини, а між французами й американцями нема гармонії, бо американці підозрівають французів, що вони плекають колоніяльні пляни, — признає американська преса.

В Альжирі далі неспокій

Альжир. — Десять днів тому мусульмани, що Іхав з містечка Біскра до Арріс в Альжирі, попав у засідку. Терористичні напасники вбили молодого французького вчителя Моннеро та важко поранили його дружину, а також вбили арабського „каїда" з Мчунеч, який пробував боронити обох французів. У місцевості Мчунеч відбулася церемонія в призначення нового „каїда" — посадника. Тим часом неспокій не улягся. Сутички між французьким військом і відділами націоналістичних боївок тривають, дармащо французам не вдалося зустрінути в бою головні сили повстанців. У місцевій пресі появилась вістка, що з Єгипту перебрався назад до Альжиру Магомет Бенбелляг, чільний альжирський націоналіст, який втік був у 1953 р. до Єгипту з в'язниці, де відсиджував кару, і перебрав командування над всіми боївками націоналістів. Магомет Бенбелляг має величезну популярність серед альжирських автохтонів.

У січні відбудеться з'їзд прем'єрів Британської Імперії

Лондон. — Черчил проголосив, що на 31 січня визначено початок Імперіяльної Ради, яка є насправді з'їздом прем'єрів усіх країн, пов'язаних в Британській імперії. Остання така Рада відбулася у зв'язку з коронацією Єлисавети II в червні 1953-го року. Цим разом уперше буде заступлена новостворена Середньо-Африканська Федерація. Розглянуть м. і. просьбу Пакістану про проголошення її республікою, за зразком Індії, при дальшому зберіганні союзного зв'язку з Британською короною. Заповіджено вже приїзд усіх прем'єрів з Неру включно. Черчил заявив, що предметом нарад будуть всі існуючі міжнародні справи. Коли ж соціяліст Гендерсон висловив бажання, щоб на тому з'їзді обговорено також справу зустрічі з Маленковим, Черчил відповів: мабуть цікава тема не буде пропущена.

В фільмі „Світові танки" висвітлюють також українські танки

Ню Йорк, Н. Й. — В фільмі „Світові танки", який висвітлюють в кіні „Плейгавз" на 55 вулиці в Ню Йорку, показують танки й пісні 20-ох народів, між ними й українські. Цей кольоровий фільм випродукував Брук Л. Піттерс. Фільм складається з 20 частин, перед кожною частиною йдуть пояснення Джорджа Феннемана, який представляє кожну із національних груп. Виконавці кожної національної групи виступають в строях своєї країни. У фільмі є оригінальні кадри, які творять цікаву панораму танків, пісень і костюмів кожної із 20-ох груп. Крім української групи, в фільмі виступають: англійська, італійська, грецька, американська, французька, ірляндська, польська, малярська та інші.

Покарано духовника за критику цензури

Мадрид. — Багато шуму наробило в Еспанії дімісіювання вищою духовною владою духовника Ірібаррена з становища редактора католицького часопису „Екклезія". Ще в травні ц. р. названий духовник-редактор гостро натаврував існуючу в Еспанії пресову цензуру, при чому одиноким часописом, звільненим від цензури, є саме названий католицький часопис. Безпосередньо після появи цієї статті міністер преси і пропаганди закликав до себе о. Ірібаррена і заявив йому, що уряд бажає, щоб він перестав редагувати часопис. Але духовник не подався до димісії. У висліді різних заходів урядових кіл — католицький примас в Еспанії, кардинал Пля Деніель, який спершу відмовився послухати урядові чинники, димісіонував відважного духовника, але не за саму статтю, а за те, що він перед видрукуванням не поінформував про її зміст епархіяльного єпископа. Еспанський уряд стоїть на становищі, що преса має служити „публічному добру", а відповідальним за нього є уряд, отож цензура є необхідністю.

Цукор найбільше спричиняється до нищення зубів

Маямі, Флорида. — Професор Іллинойського Дентистичного Каледжу д-р Роберт Дж. Кесел заявив на зборах Американського Дентистичного Товариства в Маямі, що найкращий спосіб зберегти здорові зуби — усунути з харчів цукор. Д-р Кесел сказав, що дослідження виявили причиновий зв'язок між нищенням зубів і споживанням цукру. Крім цукру, нищать зуби також всілякі інші солодощі, як цукерки, помадки, морожене та шоколяда. В Маямі відбуваються 95 Річні Збори Американського Дентистичного Товариства, в яких бере участь коло 12,000 членів.

● Місячник „Рідер Дайджест", який друкується в більше як 10 мільйонах примірниках, мусить друкувати оголошення у своїх американських виданнях, бо має дефіцит. Цей місячник появляється вже 33 роки. У своїх 29 міжнародних виданнях він відмовився від платних оголошень.

В АМЕРИЦІ

● Австрійський князь Франц Йосиф Габсбург недавно відвідав свою давнішу батьківщину Австрію і тепер повернувся до ЗДА. Після повороту він заявив, що почуває себе щасливим в Ню Йорку, бо може працювати з шофером або з кельнером, і ніхто не уступається йому з дороги і не кланяється, як це робили в Австрії, коли його зустрічали на вулиці. Він працює в Ню Йорку, як інженер.

● Д-р Рудольф Єґер з Медичного каледжу в Пенсилвенії відкрив, що впорскування кількох крапель гарячої води відразу втамовує біль при невралгії. Інєкцію треба давати в нервовий центр, з якого походить біль. Але робити це можуть, звичайно, лише лікарі-фахівці.

● Торговельний директор автової фірми Кайзлер Дж. М. Ровч передбачає, що в 1955 році число робітників в цій фірмі збільшиться, бо плянують випродукувати 150,000 нових авт. У 1954 році випродукували тільки 123,000 авт. Це буде новий рекорд в цій фірмі.

● Міська рада міста Ню Сіті, прийняла ухвалу, якою заборонається альпійської фарми Шемрок плекати для лікування цілей мавпи. На цій фармі мали плекати кілька тисяч мавп, але мешканці цього міста не хочуть мати їх в своєму сусідстві, хоч і признають, що вони потрібні для дослідження таких недуг, як лістряк і дитячий параліч.

● Проф. Лестер Геррієс із своєю родиною та приятелями три дні жив поза своїм домом у Вашінгтоні, щоб спробувати, як то прийшлося б рятуватися під час ворожого летунського налету. Всі вони жили на дієті сухого потічка, споживаючи денно тільки по 1,700 калорій. Третього дня професор мусів перервати свій дослід, бо його діти — 6-тижневий хлопчик і 20-місячна дівчина, аж посиніли з холоду.

● В найвищому Суді настали зміни в місцях суддів після того, як президент Айзенгавер наіменував нового суддю Гарлена. Суддя Джексон сидів на передостанньому місці з правого боку, і це місце після його смерти було накрите чорною матерією. Тепер суддя Бертон сів на це місце, а своє останнє місце напрацює стола залишив для наймолодшого новоіменованого судді Гарлена. Головний суддя сидить на чолі стола.

В СВІТІ

● У Відні арештовано директора зоологічного парку в Шенбруні, д-ра Юліюса Бляхетку, під закидом, що він через свідомо занедбування тварин спричинився до їх смерти, щоб потім продавати трупи з особистим зиском.

● У столиці Альжиру, яка має ту саму назву, що край, урочисто святковано 12-ті роковини висаду англо - американських військ у Північній Африці, що було великою подією в рядкі перемог альянтів над німцями.

● В Анґсбурзі в Німеччині, американські скорострільники дістали наказ убити 19-річного слона, бо був призначений для зоологічного парку в Гамбурзі, але був такий неспокійний і сердитий, що дирекція цього парку відмовилася прийняти його.

● 5 англійських духовників виїде під кінець цього місяця до Москви на розмови з московсько - православними духовниками в Москві і Ленінграді. На чолі цієї групи стоїть д-р Доналд Сопер, колишній президент Конференції методистів. Він вірить, що Православна Церква в СССР є незалежна, бо так сказано в совєтській конституції!

● Шведський князь Карло Бернадотте, стрийний брат шведського короля Густава Адольфа, женився з паннею Анною Лінд, яка кілька років працює як декораторка в одній великій крамниці в Стокгольмі. Там, під час закупів, він познайомився з нею. Князь Карло втратив свої права на шведський престіл ще в 1937 році, коли женився з княжною Ельзою фон Розен, з якою потім розвівся.

● На Формозі проголошено новий закон про пресову цензуру. Заборонено друкувати політичні, військові й дипломатичні відомості, що можуть пошкодити державі. Заборонено також оприлюднювати вісті про злочини неполітиків, про самогубства, обманства, торгівлю наркотиками, переступи проти моралі, про видумані справи і образи державних урядовців, бо такі вісті — сказано в законі — неповажно публічну опінію у важний час війни з комуністами.

● У Менчестері, великому англійському промисловому місті, шестеро довготермінових в'язнів промостили собі дорогу крізь загратоване віконце в лазні в'язниці і втекли серед білого дня.

● Випустили на волю Константина фон Нойрата, колишнього міністра закордонних справ гітлерівської Німеччини, потім „протектора" Чехії. Він має тепер 81 рік і недавно дістав був атаку серця. Всім розом тому засудили були його в Нюрнберзькому процесі на 15 років в'язниці, як воєнного злочинця. Тепер у в'язниці в Шпандау.

СВОБОДА — SVOBODA
український щоденник — UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗВІЛЬНЕННЯ ЩЕ ОДНОГО „ЕКСПЕРТА"

Джан Патон Дейвис мол., звільнений зі служби в державному департаменті без права на пенсію, буде в очах декого — ще одною „невинною жертвою". Так про це пишуть газети, з додатком, що й тут завинив багато сенатор МекКарті. Дехто навіть дивується, як міг релігійний Доллес, вихований на християнській моралі, позбавити людину, яка була на закордонній службі 23 роки і якій особисто не закидається нельояльности, права на пенсію. Прямо ніхто не застановляється глибше якраз над цією справою, себто справою позбавлення пенсії, бо ж коли таке сталося, то мусіла бути якась важлива причина. Справу Дейвиса досліджувала комісія з п'ятьох відомих загалові осіб, яка дала йому нагоду мати свого оборонця, як теж і самому бути переслуханим. Якраз під час свого переслухання Дейвис зробив на комісію зле враження. З того, що досі знаємо, виходило б, що він не давав ясних і щирих відповідей, а крутив. Все це буде, мабуть, опубліковане, і тоді буде можна кожному виробити собі опінію про характер Дейвиса, а якраз на характер кладеться тепер дуже сильний натиск, а не тільки на „політичний розум, розважність та твердість", брак яких комісія одноголосно заквестіонувала.

Усе це відноситься до давніх справ, з-перед 10 років і більше, коли Дейвис був одним з тих визначних експертів у справі Китаю, що допомагали ліквідувати американську допомогу „скорумпованому" і „слабому" режимові Чіянг Кай-шека та наставали на „співпрацю" з комуністами. Троє з тих далекосхідних експертів вийшли з державного департаменту вже давніше, як Джан Стюарт Сервіс, якому заквестіоновано льояльність, та Олівер Е. Клоб і Джан Картер Вінсент. Це було наслідком гострої конгресової критики політики державного департаменту щодо Китаю. Як сильно загострена була ця проблема, можна пізнати по тім, що державний департамент видав в 1949 році на виправдання цієї політики „Білу Книгу", в якій вміщено про відносини в Китаю теж дещо з звітів Дейвиса та Винсента. Якраз у Конгресі цитовано ту урядову книгу на доказ того, що службовці державного департаменту, які працювали в Китаї, були „надто м'якими" у відношенні до комуністів.

Джордж Кеннан, що був великою особою в державному департаменті як „російський експерт" саме тоді, коли Дейвис був „китайським експертом", обороняє тепер Дейвиса як „розумного" і „відвертого" і дуже жаліє, що державний департамент тратить таку знамениту силу. Але для звичайної людини виглядає щонайменше дивним такий політичний розум людини, яка з Китаю пропонувала Центральній Розвідчій Агенції, щоб „вжила для консультації та керівництва" три особи, які Луї Ф. Буденц, бувший редактор часопису „Дейлі Воркер", назвав комуністами. Але тут не треба Буденца, бо хто тільки хотів знати, той знав, що такі особи, як Анна Л. Стронг, Агнес Смедлі чи Едгар Снов, були комуністами, чи держались комуністичної лінії. Дейвис виправдує себе тепер тим, що він поручав ужити ті особи як „подвійних агентів", і то „в державнім інтересі"!

Справа з Дейвисом неприємна для демократів, бо це за демократичної адміністрації пороблено щодо Китаю грубі помилки, які прискорили загарбання Китаю червоними та спричинили спілку Москва-Пейпінг. Тому справа звільнення Дейвиса може ще опинитись наступного року в новому Конгресі, в якому демократи матимуть більшість в обидвох палатах. Але ледве, чи вони з тим щось виграють, даючи республіканцям нову нагоду розраховуватись з Пацифічними Інститутами, чи з Латтіморами та Дейвисами, що, хоч розумні та спосібні люди, але не виявили багато розуму своїми впливами на формування американської політики щодо Китаю.

На звільненні Дейвиса заважили ще й інші речі: приставання з комуністами, чи публічне виявлювання опіній, які повинні були бути довірочними інформаціями, чи коментарями, призначеними для державного департаменту, а не для преси; недискретність; брак довір'я до його особи. Через ті причини він став „риском" для безпеки країни в такий час, коли та безпека дуже загрожена. Так рішила комісія. Для Кеннана та йому подібних це звільнення є, одначе, тільки „трагічним непорозумінням"...

СТРАХ ПЕРЕД ФОТОАПАРАТОМ

Пані К. Е. Саммерлят, гарна молода дружина другого секретаря американської амбасади в Москві, вернулася вже до ЗДА. Виходячи враниці з своєю приятелькою, панею Стіф, дружиною заступника морського аташе ЗДА, на прохід по Москві, вона й у тямці не мала, що за годинку зустріне її пригода, яка розголосить її прізвище по всьому світі, їй і через неї її чоловікові наробить масу неприємностей, загострить цілу міжнародну проблему й остаточно закінчиться тим, що її чоловіка відкличуть з його дипломатичного становища в Москві, а вона виїде разом з ним, визнана московським урядом офіційно, як „небажана" особа в СССР.

Безпосередньою причиною цілої тієї афери був фотографічний апарат, — найневинніший предмет у всьому цивілізованому світі й найнебезпечніша пекельна машина в „совєтському раю", — що славить себе найбільшими в історії світу „винаходами" й найвищою „тьохнікою". По цьому боці залізної завіси годі вдуматися в психіку людей, які впадають в шал на вид смільчака, що на вулиці Москви спокійно витягає з кишені (чи жіночої торбинки, або просто з футляра) малий фотоапарат і збирається зняти будь-який будинок, вуличний образок чи цікавий зустрічний людський тип. В Західній Европі, особливо ж в Америці, крамниці переповнені фотоапаратами, — в ЗДА є вони від доляра вгору, а продають їх скрізь, від звичайних „драґсторів" і кіосків до окремих розкішних крамниць. У Західній Україні й скрізь, куди прийшла червона армія в останній війні, відбувались сцени фантастичних погонь виголоднілих, бідних підсовєтських вояків і цивільних громадян за ручними годинниками і — фотоапаратами. Фотоапарат став теж нещастям пані Саммерлят.

Якийсь злий дух підмовив її наставити апарат на групу московських дітей. Мати одного з цих дітей смертельно злякалася і відтягла свою дитину. Вже після того дороблено офіційну версію, що, мовляв, американка зумисне хотіла зняти совєтську дитину на тлі купи сміття, щоб знеславити совєтську країну! Негайно появився емведист, який запропонував двом американкам зайти до сусіднього робітничого клюбу, де, мовляв, є чимало цікавого матеріялу для фотознімок. Заманені таким провокаційним способом до тієї домівки, дружини американських дипломатів стали предметом наруг і погроз. Під час тої словної пересправи пані Саммерлят буцімто, — як сказано в офіційному совєтському повідомленні — вдарила в лице одного робітника (емведиста?). Вона рішуче заперечує цьому й запевняє, що це з ними поводились брутально. Її товаришці вдалося вхопити телефонічну слухавку й повідомити американську амбасаду, що їх затримали й не хочуть випустити з того дому. Приїхали обидва чоловіки і їх звільнили, але півтори години жінки були позбавлені волі. А зараз же на другий день совєтське міністерство закордонних справ повідомило, що пані Саммерлят є „небажаною особою" і тому мусить негайно виїхати з СССР. Американський амбасадор Болен запротестував проти поведення з обома американками і старався вплинути на зміну постанови Молотова, але це йому не вдалося. Він їздив тричі до Молотова, при чому дві дальші його інтервенції стосувалися вже менше справи названих жінок, а більше — взагалі відношення совєтської влади до чужинецьких дипломатів і до умовин, в яких примушені жити й працювати акредитовані при совєтському уряді дипломати в Москві.

І це вже є друга проблема, яка виходить поза межі фотоапарату і пані Саммерлят. Умовини життя і праці чужинецьких дипломатів в СССР — найгірші з усіх країн, які вдержують міжнародні зв'язки. Поминаючи мешкальні вигоди, що стоять на значно нижчому рівні, аніж звикли до них пересічно-заможні люди в ЗДА, особливо службовці чужинецьких амбасад на нижчих ступнях і самітні, для яких нема в Москві окремих помешкань, — члени чужинецьких амбасад ізольовані від усього населення СССР. Між громадянами СССР і чужинецькими дипломатами виключені будь-які товариські взаємини; дипломати не всилі пізнати совєтську дійсність — побут, культуру, настрої, життя — „зсередини", бо вони самі перебувають тільки „збоку". Єдиний безпосередній з совєтськими громадянами і совєтським світом стик відбувається тільки на дуже рідких офіційних прийняттях, або при відвідинах театру й концертів — теж при святкових нагодах. Крім цього дипломати наражені на постійні шикани. Кожний з них буквально обставлений шпигунами і ніхто не може ступити й кроку без емведівського „янгола хоронителя". Вони мають офіційно обмежену свободу рухів на території держави й на терені самої Москви. Навіть після скасування деяких обмежень, вони все таки залишились. Найгірше, що чужинецькі дипломати живуть в атмосфері постійної підозри збоку офіційних чинників та поліції, і в атмосфері страху сірих громадян, щоб, боронь Боже, хтось не запідозрив когось, що він має серед чужинців знайомих. Це ті нестерпні відносини, про які одверто висловився попередній амбасадор ЗДА в Москві перед журналістами в Західній Німеччині, Джордж Кеннан, коли виїхав був на відпустку. Москва тоді обурилась, як на всяку голошену про неї правду, і зажадала відкликати Кеннана. Його наступник Чарлз Болен зручніший і з такими одвертими заявами ще не виступав, але в пресі вже появилась замітка, буцімто він приватно заявив, що і йому „вривається терпець". В усякому разі атмосфера в колах дипломатичного корпусу в Москві, зокрема в американському дипломатичному корпусі, була безпосередньо після того останнього скандалу з двома американськими жінками така, що сенаторка Марґарет Смит, яка приїхала на кілька днів до Москви, виїхавши відтіль, заявила, що не здивується, якщо кожної хвилини чи то СССР, чи ЗДА зірвуть дипломатичні взаємини.

Вол. Дорошенко

УКРАЇНСЬКА НАУКА ЯК ПРОМОТОР ВИЗВОЛЕННЯ

(З нагоди 80-ліття Наукового Товариства ім. Шевченка)

Угрунтовуючи незбитими з наукового боку арґументами українські права й змагання до самостійного розвитку, давала цим українська наука великий козир нашим діячам у справах політичних, як в очах рідного народу, так і в очах чужинців. Перед культурним світом ставала окрема своєрідна нація, що домагалася для себе рівного місця „в народів вольних колі", кажучи словами Франка. Великий, нібито одноцілий - російський колос ставав мітом, однією великою брехнею. Таке значення мала праця НТШ на міжнародній арені.

А впарі з тим швидко наперед штовхала вона самопізнання й самосвідомість свого власного народу, які прибирали на силі разом із поступом студій, що їх розгортало й репрезентувало НТШ перед науковим ареопагом культурного світу. Народне самопізнання живилося тими історичними правдами, що їх розкривала перед рідним народом і цілим світом своя наука.

Та бувши великим чинником у пробудженні української національної свідомости, була рідна наука водночас укоронуванням наших осягів на культурному й політичному полі. Вона бо свідчила, що український народ став з кожного погляду нацією, що він не є якась там сира етнографічна маса, здатна на погній чужому займанцеві.

І цього довершило саме НТШ. Аджеж перед НТШ української науки, як такої, властиво не було. Був тільки матеріял для її створення, та й то тільки в значно звужених рямцях самого українознавства. Та й не всі його ділянки розроблювано перед НТШ. Разом із забороною вживати рідну мову в наукових творах, і самий обсяг дослідів у цій царині був значно обмежений. А вже відвічної національної й політичної самостійности українського народу супроти московського ніяк не можна було виказувати. І поза етнографічні й фолкльористичні досліди, чи властиво збирання сирого матеріялу українознавство на Наддніпрянщині, затиснене під обухом царської цензури у вузькі рямці провінціяльного дилетантства, без ширших перспектив глибшої аналізи та плідної синтези, й не виходило.

Отож засноване поза межами царської цензури, у як-не-як конституційній державі, НТШ поставило собі за завдання не тільки розширити оці вузькі рямці українознавства, але й поширити свої досліди й на дисципліни загального характеру, так би сказати, інтернаціональні — природознавство (біологія, зоологія тощо), фізично-хемічні й математичні науки, медицину й техніку. Таким чином завдяки НТШ українська наука набрала характеру універсального, не перестаючи бути національною, бо ж велася рідною мовою і в народно-українському дусі та цілях.

І тут саме треба піднести величезні заслуги НТШ у створенні української наукової термінології і взагалі в створенні української наукової мови. Можна сміливо сказати, що перед НТШ українська наукова мова так нібн й не існувала, в усякому разі не вийшла була ще з пелюшок. Якщо й були спроби вживати українську мову поза поезією й красним письменством узагалі, то ці спроби спорадичні й мали характер мови розповідної, нагадуючи мову белетристики. Згадаймо хоча б спроби Куліша, основоположника нашої наукової мови. Високі й тонкі абстрактні поняття нею ще тяжко було висловити, тому твори цього роду наших українських учених, що вміли тільки говорити простою українською мовою або й її не знали гаразд, виходили мовами чужинців — російською, польською чи німецькою.

І тільки НТШ, поширивши й поглибивши обсяг своїх студій на всі ділянки людського знання й думки, створило українську наукову мову, якою тепер послуговуємося всі ми, незалежно від територіяльної приналежности, очевидно з тими змінами, що природно наступили з її розростом і поширенням як територіяльним, так і речевим, змістовим. Завдяки саме НТШ українська мова стала інструментом, здатним висловити всі нюанси думки високоінтелігентної людини. Українська літературна мова вийшла з стадії простонародности, перестала бути „мужицькою", як це закидали нам наші сусіди — москалі й поляки, для яких вона була зіпсутим діялектом їхньої мови. Та — кажу — зусиллями наших великих письменників і вчених ця „простонародна" мова, цей нібито діялект, стала досконало виробленим знаряддям для вислову вселюдських ідей. Отже на будь НТШ, ми ще довго були б у наукових справах без'язикими немовами, не вміючи придбане знання й свою думку висловити рідною мовою. А завдяки НТШ, як тільки настала на Наддніпрянщині воля для українського друкованого слова, зараз почали поставати там за зразком НТШ українські наукові установи — спершу Українське Наукове Товариство у Києві, засноване М. Грушевським у 1907 р., а десять років пізніше й Всеукраїнська Академія Наук (1918 р.) та чимало інших наукових закладів, як у Києві, так і на провінції — у Харкові, Полтаві, Катеринославі, Одесі тощо. І всі вони послуговувалися виробленою в лябораторіях НТШ науковою мовою, розуміється, далі її вдосконалюючи.

Про це годиться тямити всім тим нашим землякам із підсовєтської України, які не хочуть бачити й признати цієї причинової залежности української науки на Наддніпрянщині від НТШ, а зв'язують початки її з російськими науковими установами, всіми тими урядовими Архівними Комісіями, Комітетами тощо, які засновано на Наддніпрянщині за царату, і де головували губернатори й архиєреї. Те, що там працювали й українці та розроблювано українські теми чи публіковано українські історичні, етнографічні чи інші матеріяли, не дає нам права вважати їх за родоначальників нашої науки, як не вважаємо ми такими, наприклад, польські наукові установи, що діяли на українських землях, як от львівські "Towarzystwo Naukowe", "Polskie Towarzystwo Historyczne", "Towarzystwo Heraldyczne", "Polskie Towarzystwo Przyrodnicze im. Kopernika" та інші, не вважаючи на те, що ці товариства публікували багато праць на українські теми і що в них брали участь і деякі українські науковці.

Такий погляд, що відмежовується від нашого спільного добра тільки тому, що творилося воно на Західній Україні — пригадаймо тут ще також заперечення всеукраїнської ваги виступу Українських Січових Стрільців і 1-ої Дивізії Української Національної Армії — є в високій мірі шкідливий з соборницького погляду й тому заслуговує на суворий осуд кожного справжнього українського патріота.

Та що б там не говорили патріоти своєї дзвіниці, українська наука на Наддніпрянщині завдячує своє постання й розвиток саме Науковому Товариству ім. Шевченка, а не якимсь там чужинецьким установам. До речі, ці патріоти своєї дзвіниці забувають, що НТШ постало саме з ініціятиви наддніпрянських українців і багато наддніпрянців брало в ньому діяльну участь, не кажучи вже про те, що довголітнім його керманичем був якраз наддніпрянець, Михайло Грушевський. Слід би їм пам'ятати, що ще геть перед тим як постали справжні українські наукові інституції на Східній Україні, НТШ настільки вже розвинулося в результаті спільної праці науковців цілої Соборної України, що стало в ряді Академії Наук усього культурного світу, бо й зорганізоване було за їх зразком і продукцію розвинуло не абияку.

Воно вже тоді було фактично некоронованою всеукраїнською академією наук. І так на нього дивилися всі українці, незалежно від місця їх народження й проживання, як у Львові чи Чернівцях, так і в Києві, Полтаві, Одесі, Харкові чи Катеринославі, як у Відні, так і в Москві чи Петербурзі.

І тільки тупий австрійський уряд, поступаючися перед всевладними в Галичині поляками, не зважувався признати НТШ титулу академії, як того домагалися західні українці в особах своїх чільних політиків, за якими стояла в цій справі і вся східньо-українська інтеліґенція.

Але справа не в титулі, а в праці і в її наслідках. Остаточно маємо Академію Наук в Києві і, хоч червоні окупанти позбавили її українського національного характеру, зокрема в ділянці українознавства, де вона мусить виконувати їх накази, що мають ту саму, як колись за царату, об'єднавчу ціль, проте не зважуються її цілком скасувати. І ця підневільна Академія мусить, хоч і як це неприємно червоним московським імперіялістам, друкувати свої праці й українською мовою. Отож як-не-як, а київська Академія навіть у підсовєтських обставинах є видимим знаком існування української науки.

Розуміється само собою, що з поваленням большевизму і звільненням України, Академія стане знову тим, чим була, — найвищою науковою установою всього українського народу. Але, щоб це сталося, поза межами червоної московської окупації повинна розвиватися вільна українська наука, справжній промотор нашого національного визволення.

В ряді українських наукових установ на еміґрації діє й НТШ, продовжуючи свою велетенську працю на ко-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ЩЕ ПРО УКРАЇНСЬКУ НАЦІОНАЛЬНІСТЬ

У „Свободі" було вже багато статтей про потребу обстоювання української приналежности кандидатами на громадян ЗДА. Автори цих статтей подавали свої власні пригоди і клопоти, що їх зазнали при т. зв. екзамінації. Дехто приписує вину американським урядовцям, які нібито з упередженням ставляться до осіб, що подають себе за українців.

Думаю, що у 90-ти відсотках винні наші люди, бо у своїх зізнаннях подають недокладні інформації про державну приналежність місця свого народження. На запит урядовця про вашу дотеперішню державну приналежність, відповідайте коротко і зрозуміло: „Я українець (ка) з України!", а не крутіть, що ви українець з Росії, Польщі, Чехословаччини і т. ін. Одержавши ясну відповідь, урядовець запише у ваші документи, що ви — українець, а як покрутите, запише вас поляком, москалем, мадяром і т. д.

Не забудьте, що ви зобов'язані подати теперішній стан, а не вираховувати всі державні зміни, що сталися на нашій рідній землі на протязі століть. Це незаперечний факт, що тепер формально існує держава — Україна на території, визначеній державними кордонами. Далі неспірним є, що Україна стала членом-засновником ОН в р. 1945, і тим самим визнана всіми державами, членами ОН, а землі приєднані до України (Галичина, Буковина, Закарпаття та ін.) на підставі міжнародних договорів, творять з нею спільну державу.

З цього виходить, що всі кандидати на громадян ЗДА, народжені на території України, зобов'язані подати це при переслуханні. Якщо б якийсь службовець Натуралізаційного Уряду не задовольнився відповіддю, що ви українець (ка) з України, покличтеся на американське авторитетне науково-інформаційне джерело: Колюмбія Енциклопедія, вид. 1950 р. в Ню Йорку, де на стор. 2031 подано таку інформацію про Україну: „Північні частини Буковини і Басарабії були приєднані до України, так, як і Східня Галичина, включно зі Львовом, формально відступлена (цедована) Польщею в 1945 р. Карпатська Україна, частина Чехословаччини від 1919 р., була також відступлена в 1945 р. Таким чином весь український народ об'єднано під совєтською владою. Україна була прийнята до ОН в 1945 році".

В англійському оригіналі це дослівно звучить:

Columbia Encyclopedia — New York, N. Y. 1950, page 2031. The northern parts of Bukovina and Bessarabia were added to the Ukraine, as was E. Galicia, including Lviv, formally ceded by Poland in 1945. The Carpatho-Ukraine, a part of Czechoslovakia from 1919, was also ceded in 1945. Thus entire Ukrainian people was united under the Soviet régime. The Ukraine was admitted to the United Nations in 1945."

Візьміть з собою оце число „Свободи" і покажіть урядовцеві, і напевно не матимете ніякої перешкоди при усталенні вашого дотеперішнього громадянства і національної приналежности.

Таку саму пригоду мав я при переслуханні в уряді натуралізації. Я показав урядовцеві наведену цитату з Енциклопедії Колюмбія, і це допомогло. Урядовець заглянув в атлас, і переконавшися, що місце мого народження належить до України, без дальшої дискусії записав правильно моє походження: Ukraine.

М. Дворян

Степан Женецький

У НІМЕЦЬКОМУ ПОЛОНІ

(1)

З тою німецькою піхотною частиною, якій я і німецький колоніст, родом з калуського повіту, піддалися під Вобовою, ми пішли пішком до Горлиць. Під час маршу нас провадив за колоною частини старший віком німецький вояк „на гостро", з настромленим на кріс багнетом. Решта німецьких вояків несла кріси через плече, без багнетів. Це мене неприємно вразило. Як же ж це так: я — українець, другий перебіжчик — німець, отже ні один з нас не був поляком, до того обидва ми перейшли до них добровільно — а вони нас, бач, провадять під багнетом...

Звірився я про це своєму товаришеві, німцеві. Він теж був обурений, дивлячись на багнет нашого конвоїра. Говорю йому, щоб він сказав про це командантові частини.

— Ви є нашими полоненими і тому провадимо вас під багнетом, — відповів молоденький віком лайтенант.

— Алеж ми не поляки, отже не є вашими ворогами. Я — німець, він — українець, — пробує переконувати його колоніст.

— Ви є в польському мундурі і тому ми вважаємо вас за наших ворогів...

— Алеж ми самі до вас прийшли, то чого тоді провадите нас під багнетом? Ми ж вам піддалися добровільно, і не думаємо тікати...

— Швайґен, ду, ферфлюхтер поляк! (мовчи, ти проклятий поляку) — закінчив розмову командант колони і пішов наперед. Ми з колоністом переглянулись і далі йшли мовчки.

Це було моє перше розчарування в німцях. Як же це так? — думав я собі цілий час під час маршу з цією частиною. Пощо тоді було до них переходити, пощо було шукати їх цілу добу? Краще було йти додому, або роздобути цивільний одяг і скритися серед тутешнього населення... Але це, мабуть, якийсь малорозвинений німчина, — став я себе потішати згодом, — не визнається добре, хто їхні вороги, і не знає, що в польській армії, крім поляків, є також українці, білорусини та німці, які з примусу пішли на війну і не хочуть битися за Польщу... Коли опинимося перед вищим начальством, справа вияснится і з нами поводитимуться краще...

Під вечір ми прийшли до Горлиць. Тут я розлучився з моїм товаришем колоністом. Мене завели до якогось невеличкого парку, де вже було кількадесят інших полонених, а його забрали кудись інде. Більше я вже з ним до кінця війни не зустрічався. В цьому парку, під голим небом та під дулами автоматів двох німецьких вартових, ми переночували, чи вірніше пересиділи. Ніч була дуже холодна і ми міцно тулились один до одного, щоб зогрітися. Ранком заїхало два великі військові тягарові авта. Одне було порожнє, а на другому було з 30 польських полонених. Нашу групу загнали до порожнього авта і обидві тягарівки рушили.

Куди повезуть? Що з нами зроблять? — забігали думки. Та великий рух на дорозі, якою нас везли, не дозволяв довго думати над такими питаннями. Повз нас проїжджали, валка за валкою, великі військові колони. Артилерія, танки, авта з харчовими та амуніційними припасами. Все це нове, помальоване зеленою фарбою котиться, аж за очі хапає. І все на схід та й на схід... Якже ж блідо виглядало, в порівнянні з тим, озброєння польської армії, що складалося лише з крісів, старих машинових карабінів типу Максима, яких припадало два на компанію, моздірів по два на батальйон і артилерії. Крім двох моторизованих дивізій, уся польська армія рухалася виключно на ногах — людських і кінських... Виглядало, що поляки, у своїй надмірній бундючності, вибралися з мотикою на сонце...

З Горлиць завезли нас до Нового Санчу і тут замкнули в будинку, в якому за Польщі містилася жіноча тюрма. На якій вулиці вона знаходилася — сьогодні не пригадую. До цієї тюрми привозили щораз нових полонених, яких ловили десь в околиці міста, і незабаром нас назбиралося коло сотні. Нас приміщено по камерах, спершу по сім, а пізніше, коли число полонених побільшилося, по десять чоловіка в кожній. Камера, де мене приміщено, була висока, соняшна, кожен з нас мав окреме ліжко з сінником. Білизни в тюремному маґазині було подостатком, отже постіль можна було держати чисто, розуміється, хто не лінувався сам собі її випрати, бо й мила було доволі. В маґазині було також багато жіночої білизни, найбільше сорочок, яких ми стали уживати як спідніх. В кожній кімнаті була вода.

Харчували нас навіть дуже добре. Харчі готовили самі полонені в тюремній кухні. Там же знаходилася й пекарня, в якій один полонений, за фахом пекар, пік для нас кожного дня свіжий хліб. Щодня одержували по куску свинячого або волового м'яса разом з густою зупою. Під кінець нашого побуту в Новому Санчі, коли вичерпалися тюремні припаси, нам давали вже кінське м'ясо.

Я почав розглядатися між полоненими. Хотілося поговорити з кимось із своїх, поділитися думками, обговорити наше положення... Серед мешканців моєї камери, крім мене, українців не було. Все це були поляки, і то переважно з околиць Нового Санчу. Один був мешканцем самого міста, і німецька сторожа дозволяла рідні відвідувати його та передавати йому пакунки. Треба безсторонньо зазначити, що німці поводилися з нами тут, як і пізніше, дуже коректно. Принаймні я не бачив знущань або грубого відношення до полонених. Став я придивлятися до мешканців інших камер. Але й між ними годі було спершу знайти українців, бо полонені сходилися разом тільки під час снідання, обіду та вечері, і то лише на короткий час, коли видавали страву, бо їли ми всі у своїх камерах.

Щойно за кілька днів мені пощастило розшукати під час проходу на тюремному подвір'ї, на який стали нас виводити кожного дня після обіду, українця, родом з Перемишля, чи Добромиля. Прізвища, його, на жаль, сьогодні, не пригадую. Після того ми з ним зустрічалися при кожній нагоді. Нововідшуканий українець, що став моїм близьким другом був інтеліґентною людиною, студентом прав, чи укінченим правником, і ми з ним говорили на всякі теми. Розуміється, найбільше ми обговорювали, що буде по скінченні війни, що станеться з українською справою, та що зроблять німці з нами, українськими полоненими.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шікаго, Ілл.

Святкування 40-ліття Ювілею УСС і 10-ліття I Укр. Дивізії

Може й не личить писати про себе, але що ж, коли другі мовчать. А згадати треба і тих, що нітрудились, і тих, які зігнорували так важний ювілей, бо відновлення Укр. Січ. Війська — це історія, Не так одначе розуміє це частина українського громадянства в Шікаго. З тяжким зусиллям склався Громадський Комітет, під головуванням п. сотн. Олексієнка і секр. п. Чуйка, для влаштування Святочного Концерту, але, на жаль, імпреза ця принесла дефіцит матеріяльний 10 долярів і моральний, бо заля тільки до половини була заповнена. Не маємо претенсій до несвідомих мас, бо може вони справді не розуміють значення тієї події, але маємо претенсії до свідомих представників і діячів політичних груп. Чому їх не було? Чи вважають вони, що це не був факт політичного значення? Чи вважають вони, що це не була їх партія? Та ж УСС-во було військо, а не партія! А може тому, що це не їх партія, чи група патронувала на святі? О, тут лежить головна причина, що ми досі не маємо Самостійної Держави! Та, на щастя, ще не всі люблять Україну по своєму, і тільки свій Куликів, чи свої Прилуки. Ще не усі кажуть: „я не з цієї парафії".

На заклик голови Братства УСС-ів п. сотн. Артимовича, до Апелю явилось 17 б. УСС-ів.

Апель відбувся поважно, по військовому, під командою найстаршого віком п. сотн. Гнатюка. Всі були зворушені, але бадьоро відспівали „Червону Калину", яку піднесли були високо тому 40 років.

Доказом цього, що найкраще себе розуміють вояки, була спільна Зустріч - Рант ,вечері 2-го вересня ц. р., під управою б. УСС-а Н. Рибака і б. учасника І. УД п. Припхана, яку влаштував жертвенно Український Золотий Хрест, що вложив багато труду в оригінальне удекорування залі і придбаня столів різними перекусками, квітами. Пані із У. З. Х. подарували воякам, на осолоду їх гіркої воєцької долі, вісім тортів, гарно, по-воєцьки, прибраних.

Зустріч була дійсно вояцька. Торжественна, але весела, бадьора, щира і голосна від стрілецьких пісень. Тут зібралися вояки усіх українських частин і армій, почавши від УСС-ів, УНР-ців, УГН, УВО, I УД і УНА до УПА включно. Тут вояки знайшли спільну мову. Тут не було партії, бо вояк не питає про партію, а тільки: „Чи далеко славний город Київ?"

Численні привіти переривали спів і веселість. Знаменними привітами були п. сотн. Олексієнка, від б. учасника УПА, та від УЗХ, який найбільш зворушив присутніх, бо — жінки найкраще розуміють вояка. Привіт кінчився словами: „За Червону Калину і за Синю Чічку, за Броди і Скваряву — Вам лише одна нагорода; хрест, медаль і слава". Відтак слідували танки і гутірка аж до ранку.

В імені Братства УСС-ів і У. Дивізійників щира вояцька подяка паням із УЗХ за їх дари і труд та за небувало веселий вечір.

Рівнож щире признання всім членам Громадського Комітету за влаштування Свята-Концерту.

А зокрема признання виконавцям мистецької частини, іменно: хорам „Славута" і „Сурма", а зокрема нашому дорогому „Пластові" за інсценізацію.

Н. Рибак, б. УСС

Монтреал, Канада

Ще одно свято.

Від довшого часу різнородні організації міста Монтреалу уряджують різні імпрези, називаючи їх ювілеями, академіями, концертами чи святами. Це щось подібне, як на календарі: Коли поглянете, то на кождий день припадає ім'я якогось святого. Так само і ці організації чи гуртки вибирають собі якийсь день в році для вшанування свого існування. Цим порядком пішла і українська жіноча організація ім. Лесі Українки при Т-ві Просвіта в Монтреалі.

Дня 24-го жовтня ця організація влаштувала самими жіночими силами свій 20-літній ювілей, в програму якого увійшли виступ жіночого хору під управою Я. Вартка, сольоспів, дует, фортепіянові соля молодих піяністок п. Олі Сенкусь і п. Соні Бурега, деклямацій, та — як звичайно на кождім святі — реферат.

Реферат виголосила п. О. Шаурівська, з'ясовуючи вартість жінки, почавши від першої жінки в раю Ева, а дальше жінки як діячки української культури, письменства і воячки в сучасних днях. З реферату виходило цілком виразно, що українська нація завдячує своє існування в першій мірі княгині Ользі.

Другу частину свята уряджено при спільнім столі та спільній вечері, де покликувано до слова представників поодиноких організацій, а в першу чергу покликано першу основницю жіночої організації ім. Л. Українки п. Васа.

На закінчення програми чоловіки під звуки оркестри, легкими уклонами просили пань до танцю, признаючи тим самим пошану для жінок.

В. Гупаловськой.

УКРАЇНСЬКА НАУКА ЯК ПРОМОТОР ВИЗВОЛЕННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

рисгь української науки і всього українського народу, тісно співпрацюючи з іншими братніми українськими установами, передусім УВАН.

НТШ діє тепер, можна сказати, в цілому культурному світі, бо має свої відділи у вигляді автономних установ у ЗДА, Канаді, Франції й Австралії.

Але наука, як відомо, не бизнес, не якесь інтратне підприємство. Вона приносить не матеріяльний, а тільки духовий дохід, збагачуючи націю скарбами знання, які спричиняються опісля й до матеріяльного її збагачення. Вільні народи піддержують свої наукові установи з державних фондів. Ми, не маючи своєї держави, цього робити не можемо, але українське громадянство, цінячи заслуги НТШ у минулому та його теперішню працю, ведену у незвичайно важких еміграційних умовах, повинно знайти засоби, щоб наша заслужена наукова установа могла безперебійно продовжувати свою діяльність. Установа, що має за собою 80 років праці, не повинна, не сміє припинити своєї роботи. Це був би великий сором для всіх нас — старих і нових, західніх і східніх земляків.

Відзначаючи ювілеї наших збройних виступів, ми не повинні забувати й за заслуги НТШ, цієї нашої найстаршої наукової установи. Не смімо забувати про те, що українська наука, започаткована й поширювана на щораз інші ділянки знання саме Науковим Товариством ім. Шевченка, була і є теж могутньою зброєю в житті нашої нації, що саме завдяки НТШ дала поштовх і тим збройним виступам, які ми цього року відзначаємо, та всім іншим визвольним чинам і діям нашого народу.

Пам'ятаймо: рідна наука — це великої ваги збройне рамено нації!

(Кінець)

ДОПОМОЖІТЬ НАУКОВІЙ ПРАЦІ!

(Звернення Комісії Назвознавства УВАН)

Комісія Назвознавства УВАН у Канаді звертається цією дорогою до Вп. Громадянства, а зокрема до українських агрономів, зоотехніків, ветеринарних лікарів, фармерів і взагалі до всіх, хто мав щось спільне із сільським господарством, а з годівлею тварин зокрема, з гарячим закликом списати й переслати до УВАН назви домашніх тварин, тобто народні назви коней, рогатої худоби, собак, котів і т. д.

УВАН у Канаді задумує видати окрему працю на цю тему в серії „Назвознавства" на основі автентичних записів із усієї української території в Европі, а теж і з теренів українського поселення в Новому Світі.

УВАГА:

Всі назви прохаємо подавати так, як їх уживав народ, подаючи місцевість і район (повіт), з якого походить матеріял.

Всі записи прохаємо пересилати на адресу:

UVAN
P. O. Box 3597, Station B
Winnipeg, Man., Canada

Лист до Редакції

Шановна Редакціє!

В 211 числі „Свободи" з дня 2 листопада ц. р. є, на першій сторінці, замітка п. з. „Москва признає активність українського визвольного руху". Автор її (микос) подає на підставі збірника статтей Юрія Смолича п. з. „Вороги людства і їхні найманці" прізвище підпільника, який вбив большевицького вислужника - письменника Ярослава Галана. Був ним член ОУН — Роман Стахур. Автор замітки каже, що „це, здається, перше офіційне совєтське свідчення про особу народнього месника".

Оце свідчення не є перше. Обширні звідомлення з процесів членів ОУН в Україні появилися, насамперед, в обласних газетах, як львівська „Вільна Україна", дрогобицьке „Вільне Слово", станиславівська „Прикарпатська Правда" й інших, у різних часах, а пізніше також у центральній пресі. Всі ці процеси зреферував та прізвище Стахура подав у „Радянській Україні" Петро Карманський, у великій статті п. з. „Ватікан - Натхненник мракобісів і світової реакції", яка появилась в чотирьох підвалах цієї газети дня 9-13 грудня 1952 року. Про цю статтю була обширна згадка в „Свободі" (ч. 11 з дня 13 січня 1953 р.). Карманський, як це зазначено в „Свободі", подав прізвище атентатчика і його спільника. За Карманським, ними були Михайло Стахур та Іларій Лукашевич, син священика Дениса Лукашевича.

З пошаною

Лев Шанковський

Книжка й газета — найнеобхідніші речі в домі культурної родини.

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що приєднали свою добровільну доплату до передплати „Свободи" та свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 27

Н. Лисогір, Бравруд	$ 10	С. Лібович, Ню Йорк	2
О. Тиж, Шікаго	5	Я. Кічула, Филаделфія	2
Н. Рущинська, Ньюарк	5	Ю. Пітьо, Ірвінгтон	2
В. Ребрик, Торонто	5	Д-р В. Когутяк, Ютика	2
В. Шевченко, Іст Шікаго	3	П. Пашковський, Филадел.	2
Ю. Куць, Шікаго	3	Д. Шепарович, Ню Йорк	2
І. Чопик, Бостон	3	Б. Скопляк, Амстердам	2
І. Кругляк, Бостон	3	Г. М., Монтклер	2
А. Корбик, Гемтремк	2.50	Д. Крич, Боффало	2
В. Крилик, Гемтремк	2.50	І. Голіян, Архолд	2
М. Мариняк, Монтреал	2	Д-р Т. Белей, Шікаго	2
С. Гельнер, Монтреал	2	Д. Фіцяк, Филаделфія	2
І. Мельник, Гейзелтон	2	К. Бень, Дітройт	2
П. Дух, Ню Йорк	2	Г. Москалюк, Филаделфія	2
І. Кресков, Ню Йорк	2	Н. Мацьь, Ансонія	2
І. Модровський, Ірвінгтон	2	С. А. Прокопчік, Ансонія	2
І. Борковський, Торонто	2	В. Мацьь, Ансонія	1
С. Ганчарик, Ню Йорк	2	Н. Ганій, Бостон	1
В. Н. Пелешський, Толідо	2	М. Тимець, Бостон	1
Т. Рущицький, Оватонна	2	Д. Баран, Бостон	1
В. Сидір, Рачестер	2	Д. Владимир, Бостон	1
Я. Відик, Шікаго	2	Д. Галенцка, Бостон	1
П. Теплицький, Боффало	2	П. Т., Бріджпорт	1
В. Соноцький, Амстердам	2	К. Яцентій, Четгем	1
Д-р С. Янів, Ірвінгтон	2	М. Целевський, Кліфтон	1
І. Сакуляк, Боффало	2	О. Козоріз, Филаделфія	1
В. Відозір, Ньюарк	2		
М. Мотлюк, Шікаго	2	Разом	$ 126.00
В. М., Ньюарк	2	Раніше проголошено	7,049.36
З. Квіт, Клівленд	2		
І. Кравців, Филаделфія	2	Разом вплинуло на фонд „Веселки".	7,175.36

● **Федеральна Команда** Цивільної Оборони повідомляє, що через 18 місяців американські міста зможуть довідатись за 2 год. і 30 хв. і навіть за 6 годин наперед про можливість ворожого летунського налету.

● **Національно - китайський** президент Чіянг Кай-шек скінчив 68 років життя. З цієї нагоди відбулись в усіх містах на Формозі публічні маніфестації. Сам Чіянг Кай-шек провів той день здалеку від свого офіційного оточення, виключно в родинному гурті.

Український Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк, 149, 2-га Ев.

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, 12-го листопада, інж. Микола Химич матиме там доповідь на тему: „Каховське будівництво", розглядаючи та насвітлюючи такі справи і споруди, як енергетичний характер Дніпра, Дніпрельстан і Каховську електрівню. Початок о год. 8-ій ввечері.

КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ КОМБАТАНТСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ в НЮ ЙОРКУ

—: запрошує :—

всі Українські Організації та Українське Громадянство м. Ню Йорку й Метрополії, зокрема б. Вояків-Українців усіх Армій на

ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ

в справі Українських Воєнних Інвалідів,

— що відбудеться —

в неділю, 14-го листопада 1954 р.
о год. 12:30 пополудні

В ЗАЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ в Ню Йорку, 140 Друга Евню.

Промовлятимуть: ред. Лев Лепкий та інші визначні громадяни й б. військовики.

Всі, хто дорожить нашою Визвольною Боротьбою, кому не байдужа доля її живих жертв, Українських Воєнних Інвалідів, спішіть на віче!

Комітет.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США
11½ Вест 26 вул., Ню Йорк
В суботу, 13-го листопада 1954
о год. 3-ій дня в приміщенні
УВАН у США відбудеться
НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ
Комісії УВАН у США для Дослідів над Пореволюційною Україною.
Доповідь — **Юліян Ревай:** „Політична акція уряду Карпатської України літом 1939 року (Спогади)".
Вхід вільний
Керівництво Комісії.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ

Відділ в ТРЕНТОНІ, Н. Дж.
оголошує додаткові **ВПИСИ** на шкільний рік 1954/55

КЛЯСА ФОРТЕПІЯНУ — Віра Цебенко, Роман Форостина.
КЛЯСА СОЛЬОСПІВУ — Віра Цебенко
КЛЯСА СКРИПКИ — Ярослав Лабка
КЛЯСА БАНДУРИ — Володимир Цебенко

Зголошення та всі потрібні інформації в. керівника Відділу проф. **ВІРИ ЦЕБЕНКО** щодня 837 Genesee St., Tel. EX 4-4471

Український Літературно-Мистецький Клюб у Филаделфії і Видавництво „Київ"

— влаштовують —

оригінальний вечір, присвячений 700-річчю міста Львова п.н.

„НАШ РІДНИЙ ЛЬВІВ"

в суботу, 13-го листопада 1954 р.,
о год. 7-ій вечора,
в залі Клюбу Горожан у ФИЛАДЕЛФІЇ, при вулиці Н. Френклін ч. 847 і

в НЮ ЙОРКУ, в неділю, 14-го листопада 1954 р.,
о годині 5-ій після полудня,
в залі Українського Народного Дому в НЮ ЙОРКУ,
при Другій Евеню ч. 140.

Програма в двох частинах: поважна і весела; у веселій програмі скечі, монологи, пісеньки, легка музика.

Вступ за програмками, які продаватимуться при касі. Приходьте всі.

Спорт

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж.

ПОЛЬСЬКІ СОКОЛИ — „СІЧ" 0:11 (0:7)

Елизабет, 7 листопада 54. — Відплатні змагання з такою ж самою двоцифровою перемогою „Січі". У противника є охота копати м'яч, але нема ще уміння його грати. Ворота здобули: Вітюк 3, Голюка і Понось по 2, Сохан, Федишин, Маланчук і Клоків по одному.

„Січ" розіграла вже 6 змагань, з того 5 виграла, одні зремісувала; відношення воріт 38:3!

На наступну неділю „Січ" грає відплатні змагання з Іберією у Воріненко Парку.

аз

ШІКАГО, ІЛЛ.

„СЛОВАКС" — „ЛЕВИ" 2:2 (1:2)

Шікаго, 7 листопада 1954. — Змагання вирішального значення притягнули в гарний осінний день на Рокне Стадіон біля 800 зацікавлених глядачів. „Леви" виступили до цих змагань із Касіяном на воротах, Тищенком і Мелешком на обороні, Пундором (Кузиком), Андрушком і Коханюком у помочі, та Маркевичем, Дахнівським II, Дахнівським I, Куцаном і Кулясом I у нападі.

Завдяки виразній перевазі в першій половині „Леви" здобули 2:1 провадження із стрілів Куцана та Дахнівського I, яке Словаки надробили в другій півгрі своєю працьовитістю.

Невиправдана сторонничість одного з суддів довела на 5 хвилин перед кінцем змагань до загальної бійки на грищі, яка, річ ясна, не дозволила покінчити цих незвичайно емоційних та, до часу інциденту, наскрізь коректних змагань.

Почуваючись пошкодженими — „Леви" внесли змісця офіційний протест до відповідних властей Н. С. Ліґи.

Роман Дублянищя

НЮ ЙОРК, Н. Й.

УСК НЮ ЙОРК — БРУКҐАТТАН ГАЛ. 1:5 (1:1)
(Змагання за чашу)

● Грецька королева Фридерика перейшла операцію вуха. Вона мала наріст, який щораз погіршував слух. Наступна операція має бути переведена за три місяці. Королева почуває себе добре.

● Френк Від із Вілмінґтону, Ню Йорк, так витренував свого сеттера Сі, що він пізнає, де в ставі знаходиться риба, скаче в воду, хапає її і виносить на берег.

● 300 власників крамниць в Монтреалі, в Канаді, відповідатимуть перед судом за те, що під час свята Всіх Святих провадили торгівлю, хоч Міська Рада наказала всі крамниці позакривати.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Повідомляється членів Т-ва „Дністер" 361 відд., що місячні збори відбудуться не, як звичайно, в другу суботу місяця, а тиждень пізніше, тобто 20-го листопада ц.р. Причиною пересунення зборів є баль „Дністра", що відбудеться в суботу, 13-го листопада. Програма зборів буде подана окремо до відома членів. — Уряд.

БРУКЛИН, Н. Й. — Т-во Запорозька Січ відд. 325 повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться в суботу, 13. листопада, о год. 8-ій веч., у залі Укр. Нар. Дому при 216-18 Grand St. Повідомляється своїх членів, що вкладки треба вирівнати до Союзу і Т-ва, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Уряд.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Любов" відд. 45 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 14-го листопада. Проситься всіх членів прибути особливо члени, що довгують повинні вирівняти свої вкладки в противнім разі поступимо після статуту. Пригадуємо членам складати на дитячий журнал „Веселку". — М. Дибас, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Сеник, секр.

БАЛТІМОР, МД. — В-во Пресв. Тройці відд. 320 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14-го листопада, о год. 2-ій попол., в Укр. Гор. Клюбі 3101 O'Donnell St. Проситься всіх членів прийти на означений час і вирівняти свої залеглості. — Д. Пісецький, предс.; І. Малко, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва св. Ап. Петра і Павла відд. 102 відбудуться в неділю, 14-го листопада зараз по другій Службі Божій в церковній залі 2280 W. 7th. — М. Декан, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. Володимира відд. 130 відбудуться в суботу, 13-го листопада, о год. 8-ій веч, в домівці Укр. Кат. Ветеранів, 33 Іст 7 вул. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. Довгуючих членів проситься вирівняти свій довг. — І. Малець, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Зоря" відд. 69 відбудуться в суботу, 13-го листопада, о год. 8-ій веч., в церковній залі св. Юрія заля ч. 5, під ч. 33 Іст 7 вул. Просимо всіх членів прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — В-во св. о. Николая відд. 369 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 14-го листопада, о год. 4-ій попол., в церковній залі. Проситься всіх членів прибути на збори і вирівняти свої вкладки. — Уряд.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Т-во Українська Січ, відд. 59, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. листопада, в У. Н. Домі, 517 Галет вул., о год. 7:30 веч. Взивається все членство прийти на час, є багато справ до полагодження. Просимо всіх членів платити свої вкладки кожного місяця найдальше до 20-го, щоби секретар міг вислати гроші до Союзу на час. — Управа.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Т-во ім. М. Грушевського, відд. 219, повідомляє своїх членів, що чергові збори відбудуться в суботу, 13. листопада, о год. 7:30 веч., в церковній залі, 675 South 19th St. Просимо всіх членів явитись на збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Уряд.

Посмертні Згадки

МИХАЙЛО СПРИН, член Т-ва Запорозька Січ, відд. 283 У.Н. Союзу в Оберн, Н. Й., помер в Олифант, Па., дня 27-го жовтня 1954 р. у віці 65 років. Покійний походив з с. Хлопчиці, пов. Рудки, Галичина. Оставив у смутку дружину Пелагію, двох синів і трьох внуків. — В. Й. П.!

КСЕНЯ ПРОЦАК, членка, відділу 147 У. Н. Союзу в Алентавн, Па., померла 20 жовтня 1954 р. у 60. році життя. Покійна родилася в с. Коропуші, пов. Рудки, Зах. Україна. До У.Н.Союзу вступила 1926 р. Була діяльною членкою і любила жертвувати на народні цілі. Полишила в смутку 7 дочок, 5 синів, 15 внуків. Вся родина є членами УНСоюзу. Похорон відбувся 24. жовтня в українській православній церкві при великій участи Членів УНС і Громадян. Похована на українськім цвинтарі на Фулертон, Па. — В. Й. П.!

І. Федорак, секр.